Sammanfattning av förändringar i kollektivavtalade pensions-, försäkrings- och omställningssystem

En ny uppgörelse har träffats mellan Svenskt Näringsliv, LO och PTK om de kollektivavtalade pensions-, försäkrings- och omställningssystemen. Systemen fortsätter därmed att gälla utan avbrott. Här sammanfattar vi de delar av uppgörelsen som är mest relevanta för IKEM:s medlemsföretag.

AGS anpassas till aktuellt prisbasbelopp

Avtalsgruppsjukförsäkring, AGS, kompletterar ersättningen från den allmänna sjukförsäkringen för arbetare. Krontalstabellen för månadsersättning från AGS uppdateras så att ersättningen följer det aktuella prisbasbeloppet.

Den ändrade tabellen gäller från den 1 januari 2027 och tillämpas på försäkrade som beviljas sjukersättning eller aktivitetsersättning efter den 31 december 2026. Från den 1 januari 2028 ska tabellen justeras löpande utifrån det gällande prisbasbeloppet.

Ändrade kvalifikationsvillkor för omställnings- och kompetensstöd

Ändringar i Huvudavtalet för arbetare

Huvudavtalet för arbetare innehåller bland annat omställnings- och kompetensstöd samt avgångsbidrag, AGB, för arbetare vars anställning upphör på grund av arbetsbrist.

Den övre åldersgränsen för omställningsstöd, kompetensstöd, kompletterande arbetslöshetsersättning och AGB höjs från 65 till 67 år den 1 januari 2027. De höjda åldersgränserna gäller även pågående ärenden om omställnings- och kompetensstöd som har beviljats före detta datum.

Kvalifikationsvillkoren för omställnings- och kompetensstöd ändras också. Tid med närståendepenning, rehabiliteringspenning och smittbärarpenning blir överhoppningsbar tid mellan anställningar. Arbetstagaren ska även kunna tillgodoräkna sig anställningstid hos företag som varit anslutna till en omställningsorganisation registrerad hos Kammarkollegiet.

Kravet på att arbetet ska ha varit arbetstagarens huvudsyssla tas bort vid kvalificering till kortvarigt och kompletterande studiestöd. Förändringen gäller utbildningar som påbörjas under första halvåret 2027 eller senare.

För rätt till AGB tas kravet på att arbetstagaren ska ha fyllt 40 år bort. Anställningstid hos företag som varit anslutna till en omställningsorganisation registrerad hos Kammarkollegiet ska också kunna räknas med vid kvalificeringen. Förändringarna gäller om anställningen upphör den 1 januari 2027 eller senare.

Avgiften enligt Huvudavtalet för arbetare ska debiteras för anställda upp till 67 år när Avtalat och Fora har tekniska möjligheter att genomföra förändringen. Det bedöms kunna ske tidigast den 1 januari 2029.

Ändrade villkor för avgångsersättning, AGE

Avgångsersättning, AGE, är en kompletterande ekonomisk ersättning som kan betalas till tjänstemän som blir arbetslösa på grund av arbetsbrist.

Ålderskravet på 40 år för AGE tas bort. En tjänsteman ska dessutom kunna tillgodoräkna sig anställningstid från flera tidigare anställningar hos företag som varit anslutna till en omställningsorganisation registrerad hos Kammarkollegiet.

När en tjänstemans anställning upphör genom en överenskommelse på grund av arbetsbrist förenklas underlaget för AGE. Det ska inte längre krävas något särskilt intyg om att arbetsbrist föreligger, att den fackliga organisationen inte har något att invända eller vem som är facklig kontaktperson.

Förändringarna gäller om anställningen upphör den 1 april 2027 eller senare. Om de administrativa och tekniska förutsättningarna finns kan reglerna börja tillämpas tidigare, dock tidigast den 1 januari 2027. IKEM återkommer med information när tidpunkten för tillämpningen är fastställd.

Att fler arbetare och tjänstemän kan omfattas av AGB respektive AGE kan få betydelse för medlemsföretagens möjligheter att hitta lösningar i en omställningssituation.

Kvalifikationsvillkoren för omställnings- och kompetensstöd ändras för både arbetare och tjänstemän. Tid med närståendepenning, rehabiliteringspenning och smittbärarpenning ska kunna räknas som överhoppningsbar tid mellan anställningar.

Vid kvalificering för omställnings- och kompetensstöd ska även anställningstid hos företag som varit anslutna till en omställningsorganisation registrerad hos Kammarkollegiet kunna tillgodoräknas. i stället för som i dag till TRR eller TSL. Kravet på att arbetet ska ha varit den anställdes huvudsyssla tas bort vid kvalificering till kortvarigt och kompletterande studiestöd. Ändringarna i kvalifikationsvillkoren gäller från och med 1 januari 2027 och tillämpas om anställningen upphört 1 januari 2027 eller senare. Förändringen av studiestödet gäller utbildningar som påbörjas under första halvåret 2027 eller senare.

Att fler arbetstagare kan omfattas av AGB och AGE kan få betydelse för medlemsföretagens möjligheter att hitta lösningar i en omställningssituation.

Nya intjänandeåldrar för tjänstepension

ITP 1

Intjänandeåldern för ITP 1 ändras från 25–66 år till 24–67 år. Premiebefrielseförsäkringen ska samtidigt gälla från 24 till 67 års ålder. Förändringarna gäller från den 1 januari 2028.

ITP 2 omfattas inte av förändringen.

Avtalspension SAF-LO

Intjänandeåldern för Avtalspension SAF-LO ändras från 22–65 år till 22–67 år. Premiebefrielseförsäkringen ska också gälla till 67 års ålder. Förändringarna gäller från den 1 januari 2028.

För premiebefrielseförsäkringarna inom ITP 1 och Avtalspension SAF-LO gäller de nya åldersgränserna även pågående försäkringsärenden där ersättning har beviljats före den 1 januari 2028.

Ändrade villkor i arbetsskadeförsäkringen TFA

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA, kompletterar den allmänna arbetsskadeförsäkringen vid exempelvis olycksfall i arbetet och arbetssjukdom. Försäkringsskyddet utökas genom att självrisken för kostnader tas bort och villkoren för ersättning för sveda och värk samt inkomstförlust under akut sjukdomstid ändras. Förändringarna genomförs stegvis från den 1 juli 2027.

Ändrade åldersgränser i TGL

Tjänstegrupplivförsäkring, TGL, är en kollektivavtalad livförsäkring som ger ekonomisk ersättning till efterlevande om en anställd avlider.

För arbetare höjs åldersgränsen för att omfattas av försäkringen, inklusive efterskyddet, från 66 till 67 år. Försäkringsbeloppet börjar samtidigt minska vid 57 i stället för 56 års ålder. Förändringarna gäller för försäkringsfall som inträffar efter den 31 december 2027.

För tjänstemän höjs åldersgränsen för efterskyddet till 67 år. Försäkringsersättningen börjar minska vid 57 i stället för 55 års ålder. Förändringarna gäller för försäkringsfall som inträffar efter den 31 maj 2027.

Enhetligare och mer flexibelt föräldrapenningtillägg

Föräldrapenningtillägg, FPT, kompletterar ersättningen från den allmänna föräldraförsäkringen.

För arbetare ska FPT kunna betalas under tre sammanhängande föräldraledighetsperioder per barn, jämfört med en period i dag. Förändringen gäller för försäkringsfall som inträffar den 1 juli 2027 eller senare.

Den 1 januari 2029 införs FPT även för tjänstemän. Afa Försäkring kommer att vara försäkringsgivare för FPT även för tjänstemän. Samma försäkringsvillkor ska gälla för arbetare och tjänstemän, men grupperna kommer att tillhöra olika premiekollektiv. Premien fastställs för respektive kollektiv utifrån bland annat kollektivets sammansättning och kan därför skilja sig mellan arbetare och tjänstemän.

På de avtalsområden där tjänstemän i dag har kollektivavtalad föräldralön ska reglerna om föräldralön tas bort och ersättas av FPT. Detta gäller bland annat IKEM:s tjänstemannaavtal. IKEM återkommer med information om övergången och vad medlemsföretagen behöver göra inför den 1 januari 2029.

Förändringen ger en mer enhetlig försäkringslösning för arbetare och tjänstemän och innebär samtidigt en administrativ lättnad för företagen vid löneberäkning och andra frågor som rör föräldrapenningtillägget. Den ekonomiska effekten för det enskilda medlemsföretaget beror bland annat på personalsammansättningen och företagets nuvarande kostnader för kollektivavtalad föräldralön.

Sänkta avgifter för arbetsgivare

Som en del av uppgörelsen sänks arbetsgivarnas avgifter till TSL och TRR för företag som omfattas av Huvudavtalen, däribland IKEM:s medlemsföretag.

Den sammanlagda premien till TSL och AGB-försäkringen sänks från 0,49 procent till 0,34 procent under 2027 och till 0,32 procent under 2028 och 2029. Under dessa år tas ingen premie ut till AGB-försäkringen. Avgiften till TRR sänks från 0,55 procent till 0,494 procent under 2028 och 2029.

Partsgemensam utredning

Parterna ska genomföra fördjupade analyser av hur kollektivavtalen inom pension, försäkring och omställning samt strukturen för de partsägda bolagen kan utvecklas.

Rapportering och information inför förändringarna

Avtalat, Fora och Collectum bedömer att företagens rapportering inte förändras under första halvåret 2027 och tills vidare ska fortsätta på samma sätt som i dag. De kommer i god tid att informera företagen om eventuella åtgärder eller förändringar i rapporteringen.